

Zavod za školstvo

Nasilje u školama

Istraživanje zastupljenosti i pojavni oblici
nasilja u školama u Crnoj Gori tokom 2022/23.
školske godine

Realizacija istraživanja, samostalni savjetnik u Zavodu za školstvo

Mr Zoran Lalović

Djevojčica od 11 godina napala svoje drugarice iz odjeljenja, dok ju je njena majka na to podsticala.

Tri četrnaestogodišnjaka iz Podgorice, prije par dana, bili su žrtve nasilja desetak vršnjaka koje i ne poznaju.

(roditelj)... jutros je sa strahom ispratio svoje dijete u školu.

Učenik donio nož u školu i u dvorištu prijetio mlađoj djeci.

Žrtve godinama trpe, ne žele u školu

Vršnjačko nasilje je svakodnevnica – **šta rade škole?**

Šta se dešava sa današnjom školom?

Da li su škole postale nesigurno mjesto, gdje učenici odlaze sa strahom, i gdje ih tamo, ni krive ni dužne, svakodnevno maltreiraju njihovi vršnjaci?

Kakve su današnje generacije učenika, u kakve ljude se formiraju, o čemu uopšte misle i kakve vrijednosti zastupaju?

Kakvi su današnji roditelji, koliko brinu o svojoj djeci i sa kakvim porukama ih šalju u školu?

Šta rade škole, imaju li bilo kakav odgovor na sve te probleme i kako uopšte vaspitavaju našu djecu?

Objektivne odgovore na pitanja:

- Koliko je nasilje rasprostranjeno u školama?
- Kakav je kontekst, socio-psihološko okruženje u kom se nasilje dešava?
- Na koji način se nasilje dešava u školi (pojavni oblici nasilja u školi)?
- Kakve su karakteristike škola i djece koja su uključena u nasilje ?

Metodologija istraživanja

Organizacija istraživanja:

Komunikacija sa školama

Istraživanje je realizovano u periodu od 15. februara do 1. marta u svim osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori.

Način prikupljanja podataka:

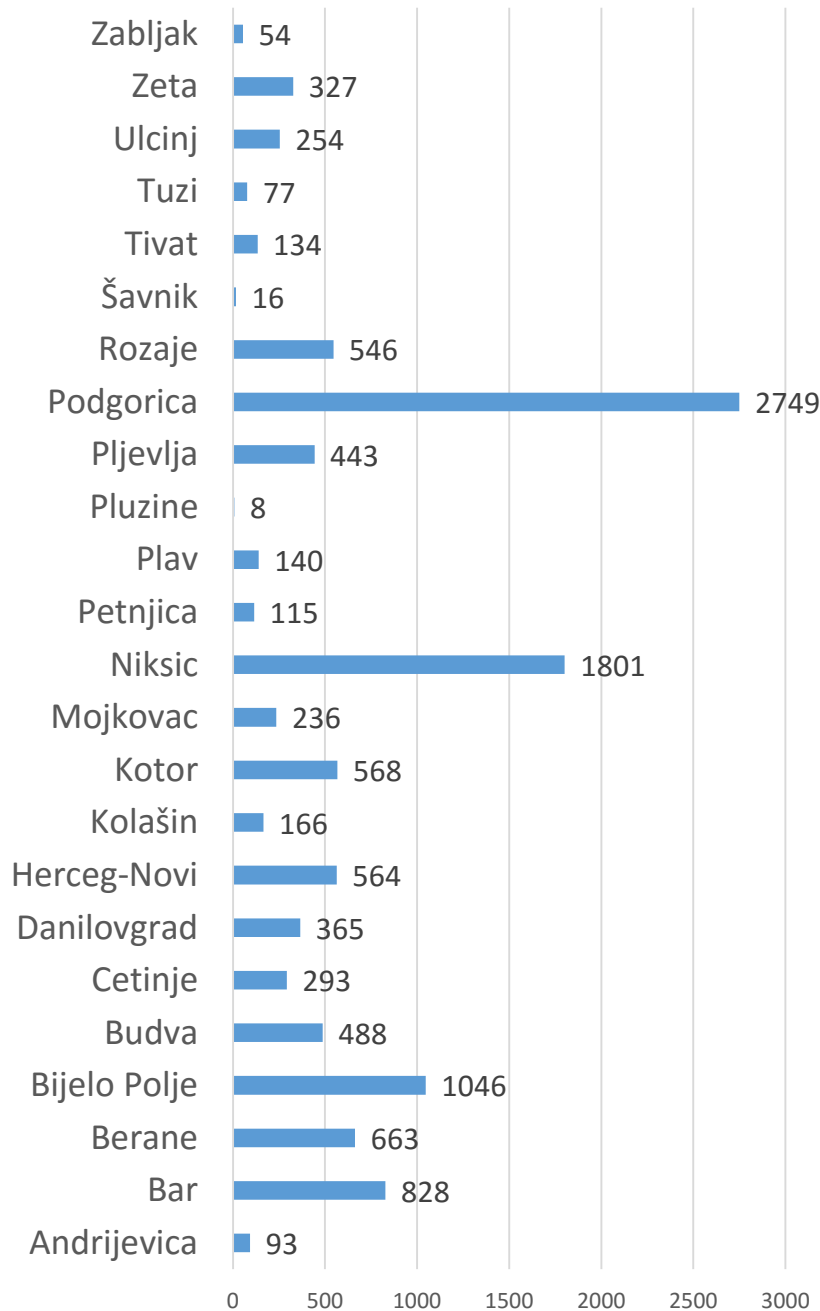
Podatke smo prikupili putem onlajn upitnika za učenike

Sadržaj upitnika:

Olweus upitnik za učenike „žrtva/nasilnik“ (*Olweus, 1996, 1997*)

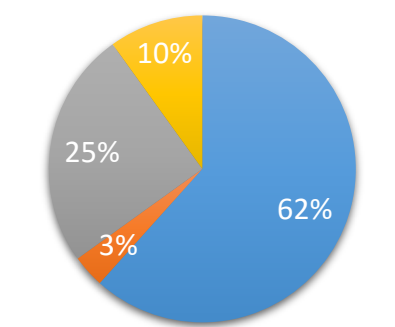
Hanterove skale za samoprocjenu predadolescenata i adolescenata
(*Self-perception Profile for Children, Harter, 1988*)

I druga pitanja koja su se odnosila na život u školi; na odnose među učenicima, odnose između učenika i nastavnika i sl.

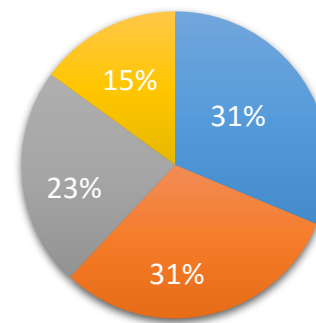

13.287 učenika/ca
12.021 učenika/ca

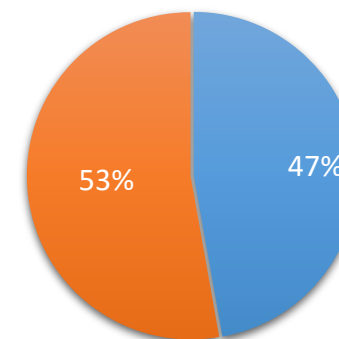
Osnovnu školu	7347	61.1
Trogodišnju srednju stručnu školu	409	3.4
Četvorogodišnju srednju stručnu školu	2979	24.8
Gimnaziju	1183	9.8
Bez odgovora	103	.9
Ukupno	12021	100.0

■ Osnovnu školu
 ■ Trogodišnju srednju stručnu školu
 ■ Četvorogodišnju srednju stručnu škol
 ■ Gimnaziju

■ VI ili VII razred osnovne škole
 ■ VIII ili IX razred osnovne škole
 ■ I ili II razred srednje škole
 ■ III ili IV razred srednje škole

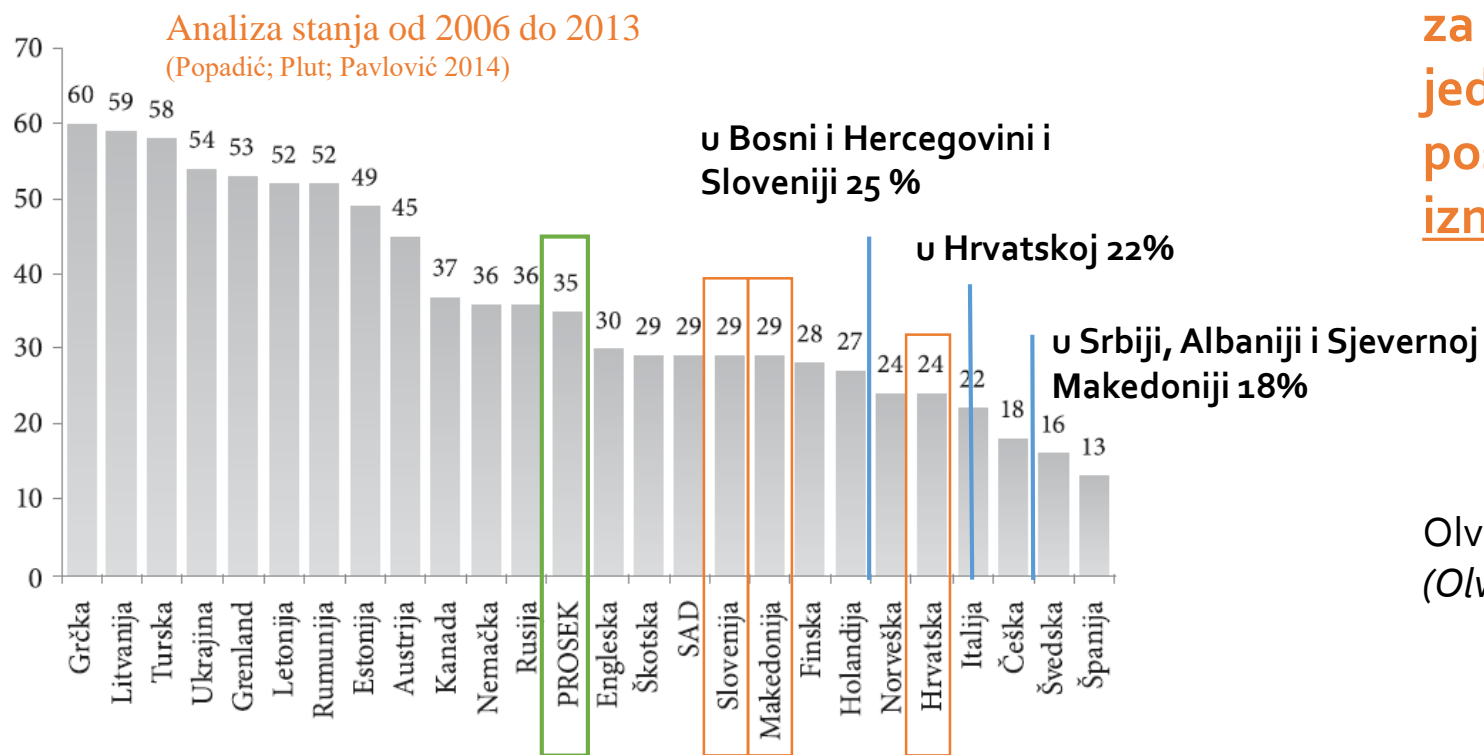

■ Djecak ■ Djevojčica

0 500 1000 1500 2000 2500 3000

KOLIKO JE NASILJE RASPROSTRANJENO U ŠKOLAMA U CRNOJ GORI

Grafik 1: Procenat učenika uzrasta 13 godina koji su bar jednom bili izloženi školskom nasilju u proteklih par meseci

Prema podacima UNICEF-a za 2022 g. procenat učenika koji su bar jednom bili izloženi školskom nasilju u posljednjih nekoliko mjeseci za region iznosi između 18 i 25%

Olweus upitnik za učenike „žrtva/nasilnik“
(Olweus, 1996, 1997)

Učenik svjedok nasilja u školi

– koliko je učenika prisustvovalo, svjedočilo nasilju u školi, od početka ove školske godine ?

13 učenika

43%

rasprostranjenost
klime nasilja u školi

Procenat učenika koji izjavljuju da su prisustvovali nasilju u svojoj školi, u svijetu, kreće se

od 56 do 70 %

D. Popadić str. 98.

Učenik žrtva

– koliko je učenika doživjelo, bilo žrtva nasilja ?

5 učenika

+ 2 učenika

7 učenika

Globalna procjena

da li se od početka šk. g. neko od učenika/ca u školi preme tebi nasilno ponašao?

17.1%

Specifična procjena

da li ti se od početka šk. g. u školi nešto od ovoga (...) desilo?

25.5%

Učenik žrtva

– koliko je učenika doživjelo, bilo žrtva nasilja u školi od početka ove šk. godine ?

17.1%

Prema podacima UNICEF-a za 2022. procenat učenika koji su bili žrtve za region se kreće od **18% do 25%**

Tipične žrtve su oni učenici koji su mete napada druge djece, ali koji sami ne uzvraćaju.

22,6% su i žrtve i nasilnici

5 učenika

4 učenik

1 učenik

samo žrtva

13.6%

i žrtva i nasilnik

4.0%

Učenik nasilnik

– koliko je učenika bilo nasilno prema drugom učeniku od početka ove šk. godine ?

6.7%

Procenat učenika koji priznaju da su matretirali druge kreće se, zavisno od zemlje,

Između **10 do 25 %**

D. Popadić str. 98.

1 učenika
0.8 učenika

I žrtva/nasilnik	4.0%
samo nasilnici	2.7%

Koliko je vršnačko nasilje prisutno u školama u Crnoj Gori

N = 12 021

Rasprostranjenost nasilja u školama u Crnoj Gori u 2022/23 g. od **17%** je na donjoj granici prosjeka za region (**od 18 do 25%**)

Da li time treba da budemo zadovoljni?

Tipična situacija u školi nije ona u kojoj postoji žrtva koju maltretira veliki broj djece, već ona u kojoj postoji nasilnik koji maltretira veći broj žrtava.

Ni žrtva ni nasilnik 9199 **(76.5%)**

samo žrtve 1583 **(13.6%)**

i žrtve i nasilnici 464 **(4.0 %)**

samo nasilnici 332 **(2,7%)**

23 učenika

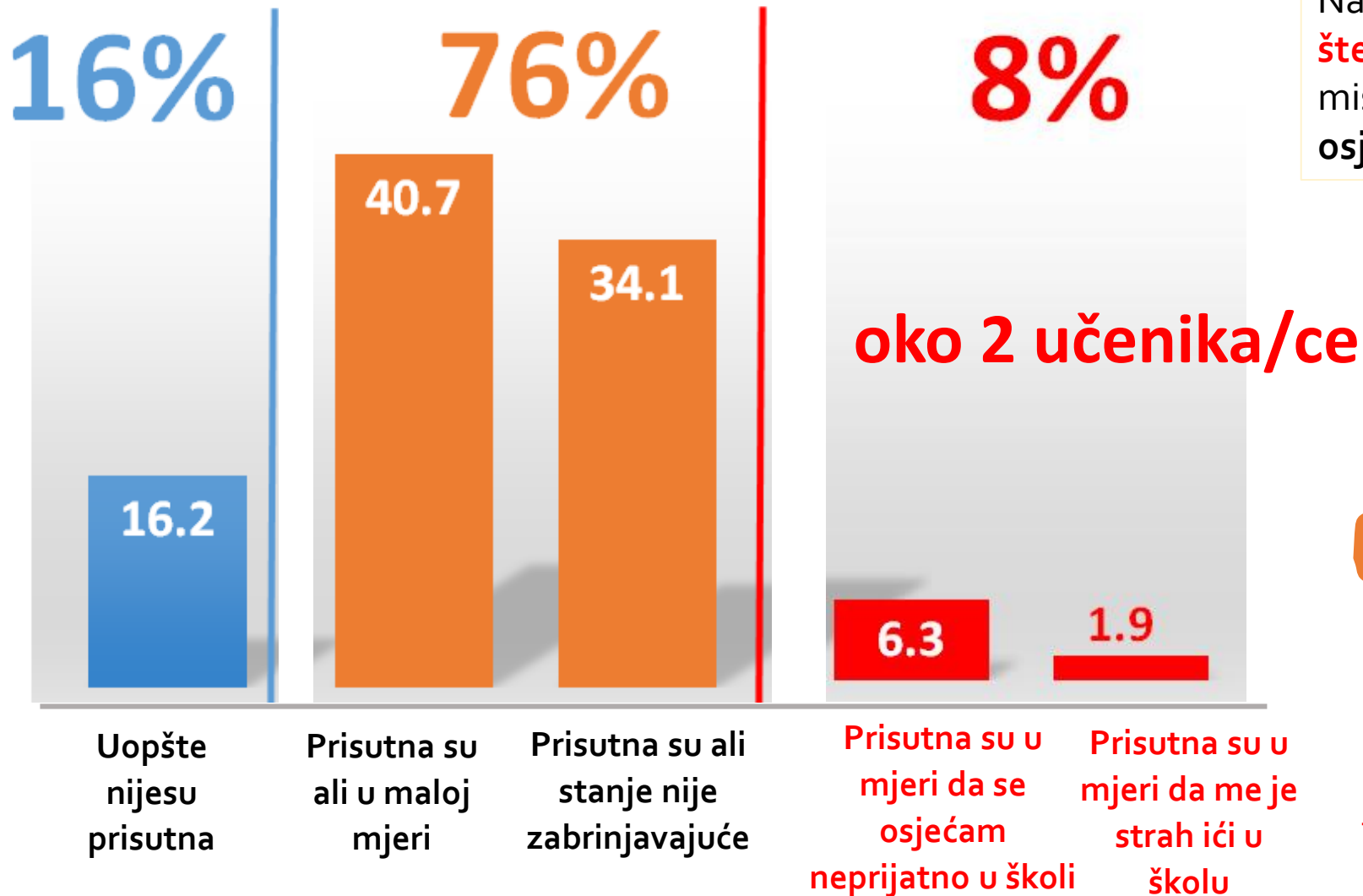
4,8 učenika

1,2 učenik

1 učenik

Koliko učenika trpi štetu od nasilja u školi?

Koliko su nasilna ponašanja prisutna u tvojoj školi?

Nasilje se definiše kao namjerno „**nanošenje štete**“ drugome (pod štetom se prije svega misli na psihološku štetu koju neko trpi, npr: osjećaj straha, nelagode i sl.)

Nasilje u školi nije masovna pojava, već postoji manji broj nasilnika koji maltretira veći broj žrtava.

KAKAV JE SOCIO-PSIHOLOŠKI KONTEKST (OKRUŽENJE) U KOM SE DEŠAVA NASILJE U ŠKOLI

Kakvo ponašanje roditelji očekuju od svoje djece u školi?

Koje stavove i društvene vrijednosti zastupaju učenici?

Kako učenici vide sebe – psihološki profil učenika?

Koliko se škola, kao organizacija, bavi vršnjačkim nasiljem?

Koliko su škole posvećene svojoj vaspitnoj funkciji?

Kakvo ponašanje roditelji očekuju od svoje djece u školi?

Većina učenika je uvjeren da njihovi roditelji očekuju da se oni primjerno ponašaje u školi !

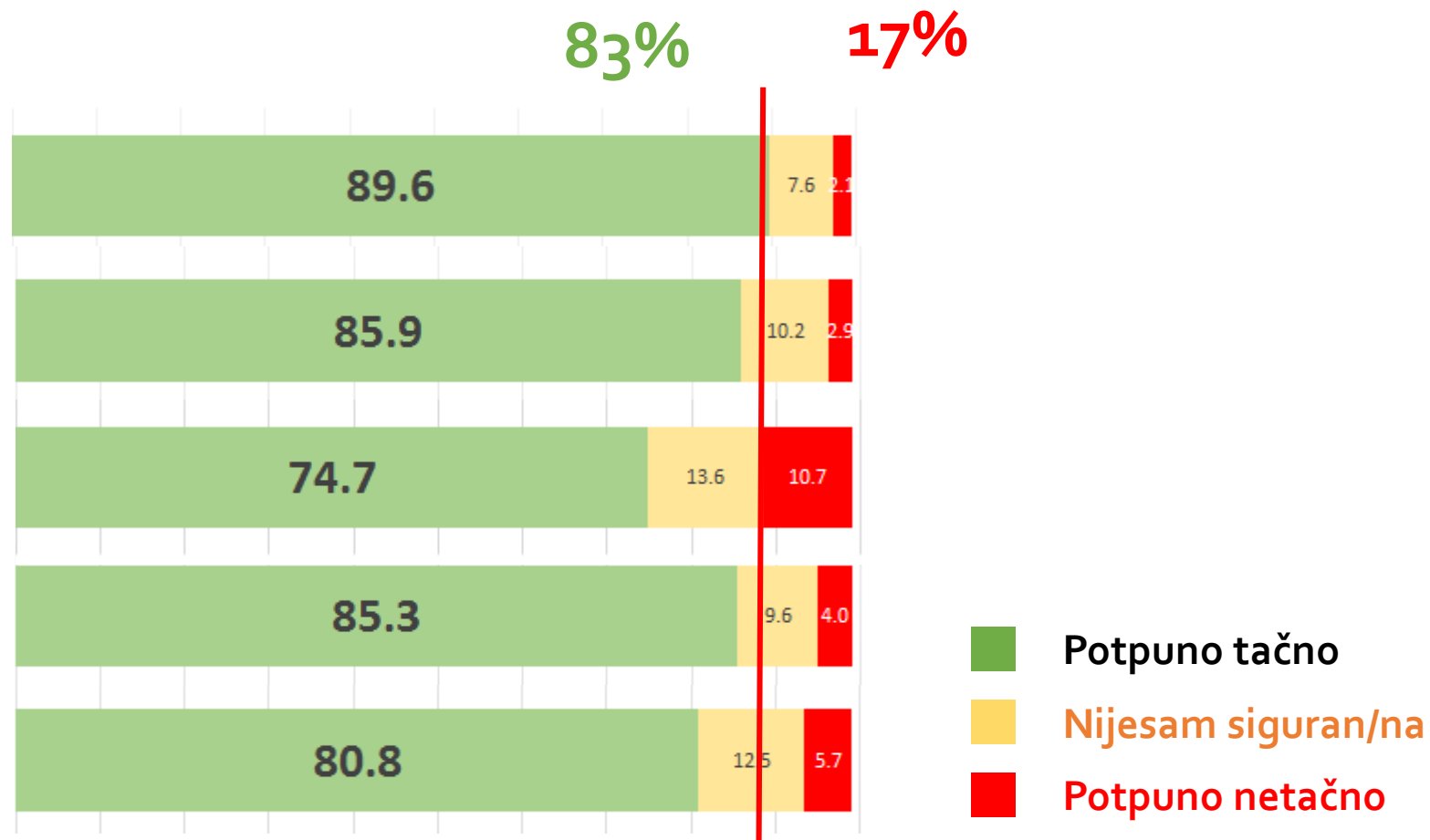
Moji roditelji od mene očekuju da se prema drugim učenicima/cama ponašam s poštovanjem.

Moji roditelji su mi rekli kakva ponašanja se očekuju od mene u školi.

Moji roditelji me stalno pitaju kako se ponašam u školi.

Mojim roditeljima je podjednako važno dobro ponašanje i dobro učenje.

Moji roditelji stalno razgovaraju sa mnom o tome šta znači biti dobra osoba.

Koje stavove i društvene vrijednosti zastupaju učenici?

Većina učenika/ca zastupa pozitivne stavove i društvene vrijednosti !

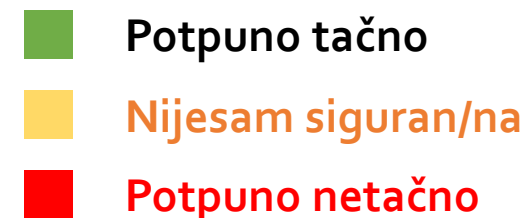
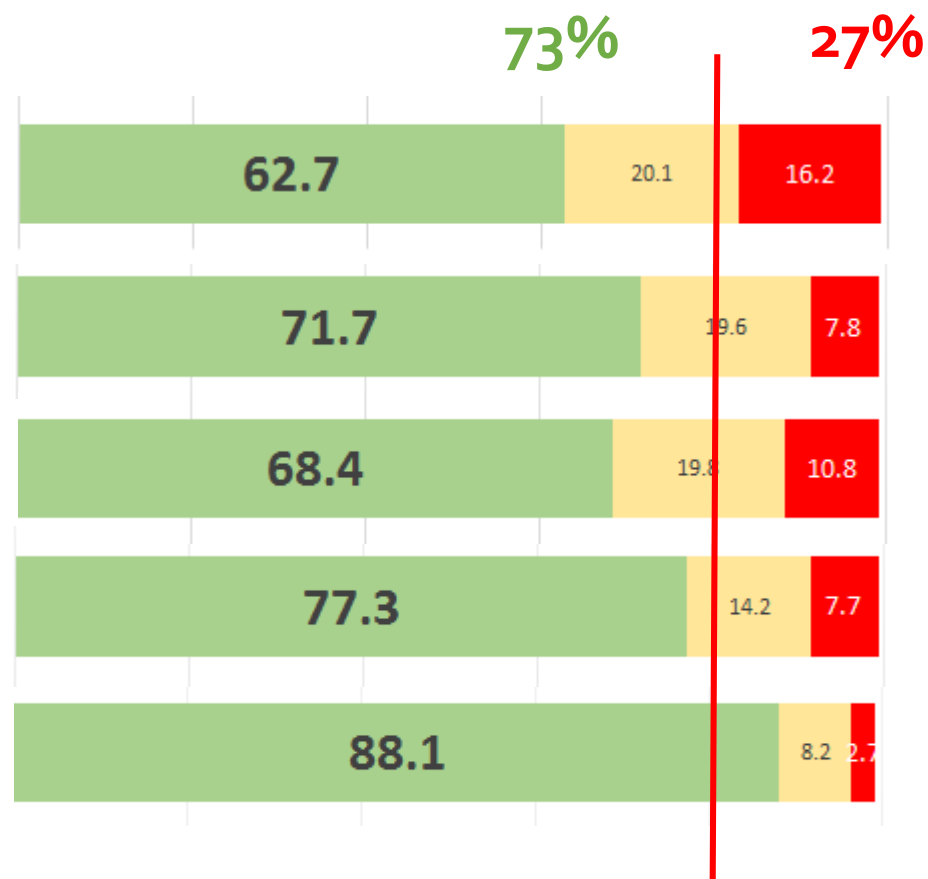
Meni je važno koju ću ocjenu imati iz vladanja.

Po mom mišljenju, prijava nasilja nije tužakanje.

Ja se ponašam jednako dobro i kada je nastavnik/ca prisutan/na i kada nije tu

Meni je stalo do toga šta će nastavnici/ce misliti o meni.

Meni je stalo do toga da budem dobra osoba.

Kako učenici vide sebe (psihološki profil učenika)?

Hanterove skale za samoprocjenu self-koncepta predadolescenata i adolesenata
(*Self-perception Profile for Children*, Harter, 1988)...

- **Ekstraverzija - introverzija**
- **Zadovoljstvo fizičkim izgledom**
(*Physical appearance*)
- **Društvena prihvaćenost** - ispituje stepen u kojem se neko osjeća popularnim/om i prihvaćenim/om od vršnjaka.
- **Moralnost (poštenje)** – odnosi se na spremnost da se rade dobre, ispravne stvari čak i kada te drugi ne vide i ne kontrolišu.
- **Opšte samovrednovanje** – ispituje stepen u kojem si zadovoljan/na sobom i životom u cjelini
- **Tolerantanost** – ispituje spremnost da se prihvate i uvažavaju različitosti (različita mišljenja, ponašanja, stavovi).
- **Samokontrola** – ispituje spremnost da pribrano i smireno reaguješ u situacijama koje izazivaju jake emocije.
- **Empatija** – ispituje spremnost da se razumije kako je "biti u koži druge osobe" i da se saosjeća sa njom.
- **Odgovornost** – ispituje spremnost da izvršavaš preuzete obaveze prema planu, da držiš dato obećanje.
- **Optimizam** – ispituje uvjerenost da je moguće postići uspjeh u onome što želiš.
- **Otpornost** – ispituje sposobnost da se nakon neprijatnih događaja brzo oporavljaš i povratiš uobičajen tok života.
- **Miroljubivost** – ispituje spremnost da nenasilno rješavaš sukobe sa drugima, da cijeniš dobru komunikaciju.

Kako učenici vide sebe (psihološki profil učenika)?

Učenici imaju pozitivnu sliku o sebi, razvijenu samokontrolu i pozitivan odnos prema drugima

Samouvjerenost i optimizam (zadovoljstvo fizičkim izgledom i sobom, i optimizam)

Razvijene socijalne kompetencije (tolerancija, samokontrola, empatija)

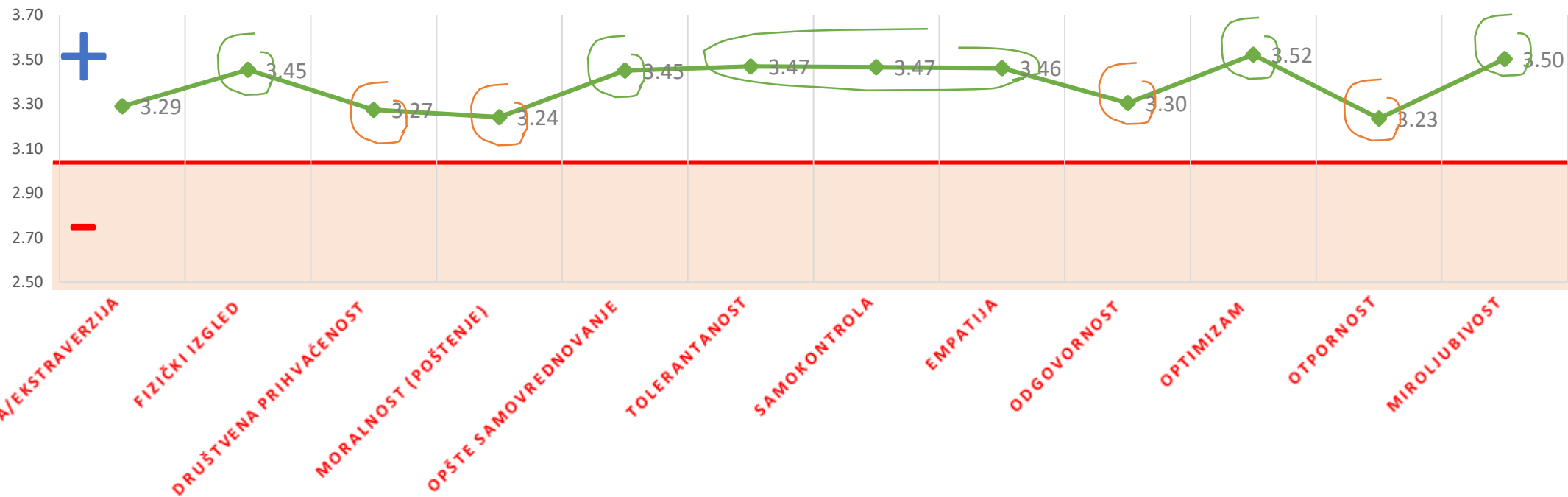
Miroljubivoist – vjera da se da se dobrom komuniikacijom mogu rješavati sukobi

Prihvaćenost - zabrinutost za društveni status

Moralnost – spremnost da se rade ispravne stvari i kada nijesu kontrolisani

Odgovornost – spremnost da se izvrše obaveze i kad nijesu kontrolisani

Otpornost – teže se oporavljaju nakon neuspjeha

Kakva je školska klima u vezi sa nasiljem?

U većini škola postoji efikasna organizacija djelovanja (školska klima) protiv nasilja!

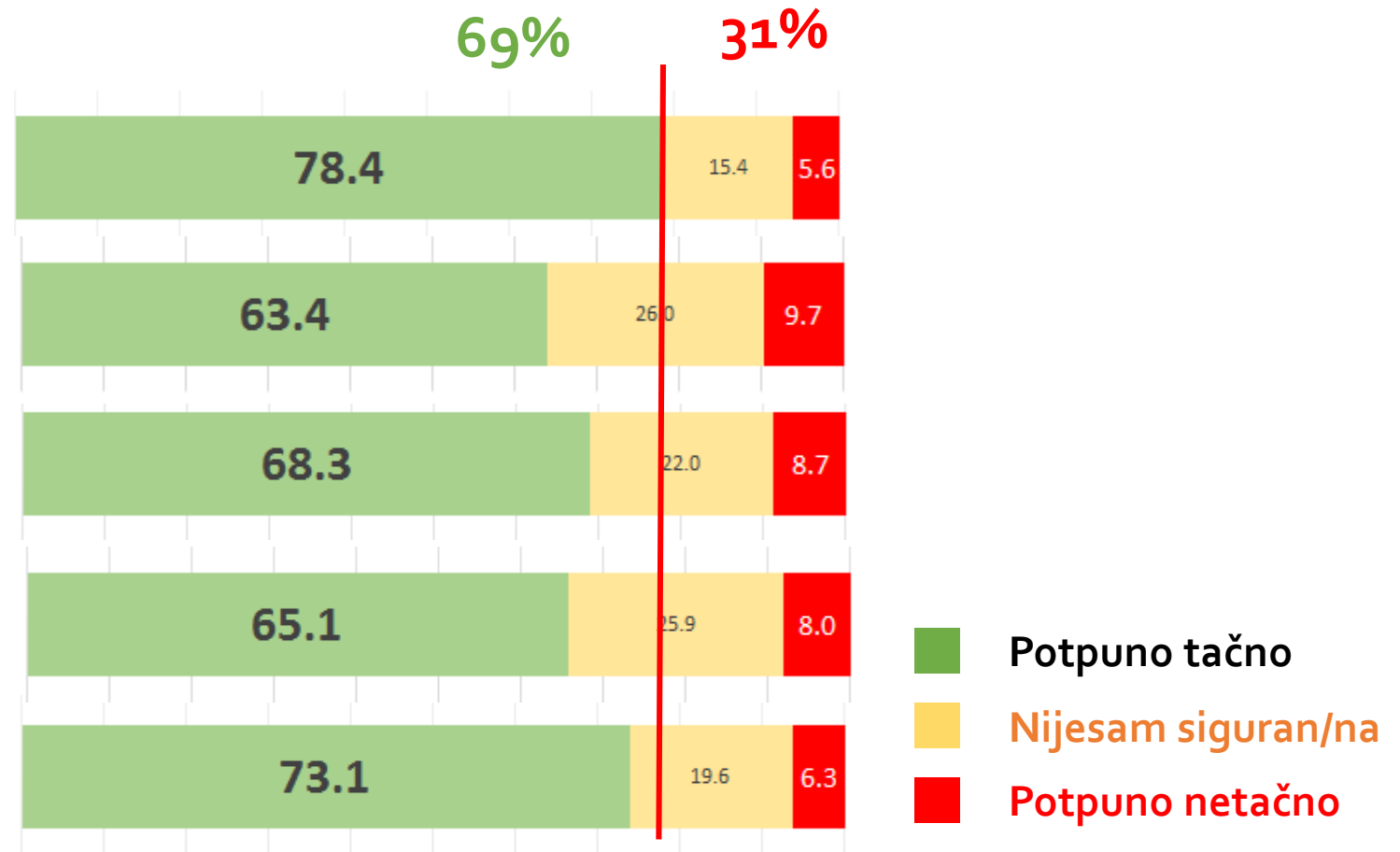
U školi su me upoznali sa pravilima ponašanja i objasnili mi šta ta pravila znače.

U školi su mi rekli šta treba da preduzmem kada sam izložen/na nekom obliku nasilja.

Mogu se slobodno obratiti bilo kojem nastavniku/ci škole kada mi je potrebna pomoć.

U mojoj školi se odmah reaguje kad se pojavi neki problem vezan za nasilje.

U školi su mi objasnili koje su posljedice ako prekršim pravila ponašanja u školi.

Koliko su škole posvećene ispunjavanju svoje vaspitne funkcije?

U većini škola pored obrazovne, nastavnici izvršavaju i svoju vaspitnu funkciju u cilju sprečavanja nasilja !

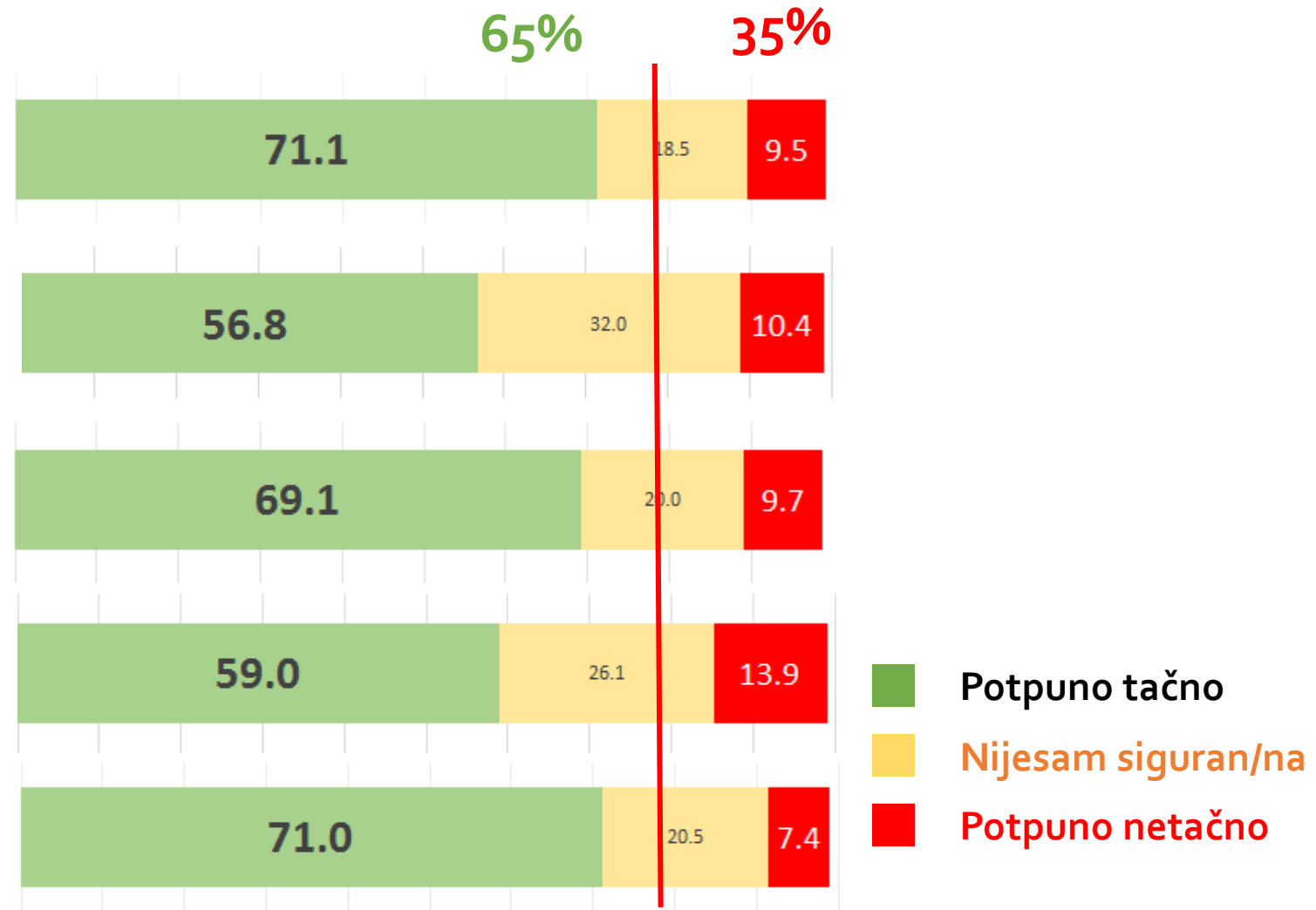
Nastavnici/ce su razgovarali sa mnom o tome koje vrijednosti (npr. poštovanje, iskrenost, prijateljstvo) su važne u našoj školi.

Mene su u školi učili šta spada u nasilno ponašanje (npr. fizičko, verbalno, socijalno, seksualno, nasilje putem društvenih mreža i sl.).

U školi nas uče kako da na miran način riješimo sukob ili neki problem.

U školi nas uče kako da se zaštitimo kada smo izloženi nekom obliku prijetnje.

U školi nam pomažu da bolje upoznamo i poštujemo osobe koja su drugačije (npr. djeca različitih nacija i vjera; osobe sa poteškoćama i slično).

KAKAV JE SOCIO-PSIHOLOŠKI KONTEKST (OKRUŽENJE) U KOM SE DEŠAVA NASILJE U ŠKOLI

Kakvo ponašanje roditelji očekuju od svoje djece u školi?

83% 17%

Koje stavove i društvene vrijednosti zastupaju učenici?

73% 27%

Kako učenici vide sebe – psihološki profil učenika?

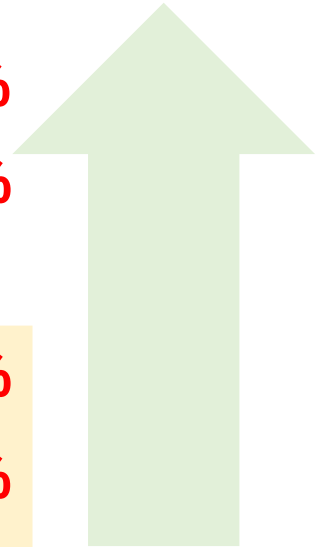
SELF +

Razvoj školske klime usmjerene protiv nasilja?

69% 31%

Unapređenje vaspitne funkcije škole – vezano za nasilje?

65% 35%

NA KOJI NAČIN SE NASILJE DEŠAVA U ŠKOLI

Kako učenici ocjenjuju: šta jeste, a šta „nije“ nasilje ?

Na kojim mjestima u školi se najčešće dešava nasilje?

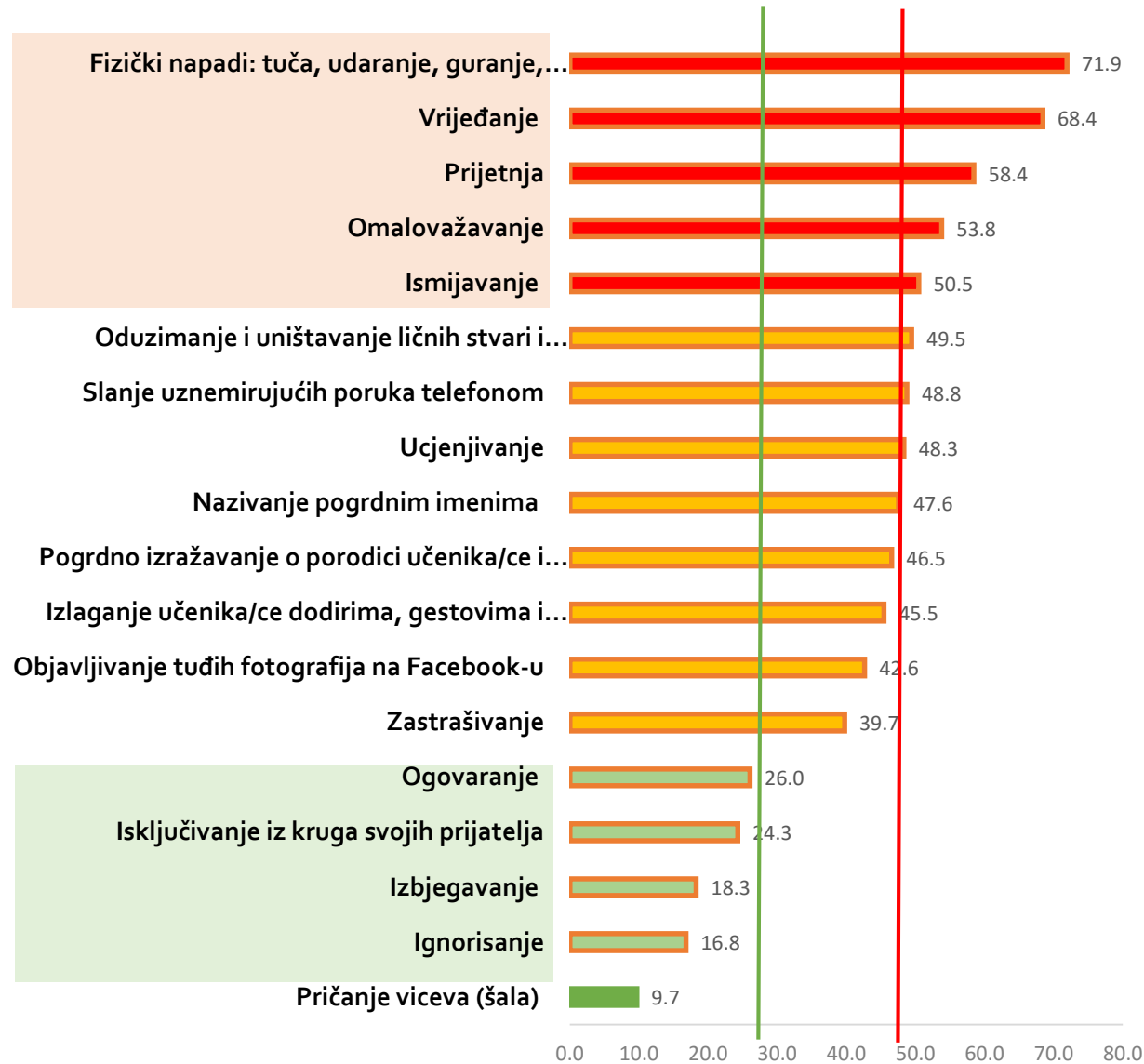
Kako učenici reaguju kada su u situaciji da posmatraju nasilje u školi?

Kako učenici reaguju kada su izloženi nasilju u školi?

Kako nastavnici/ce reaguju kada se desi nasilje u školi?

Kako učenici ocjenjuju: šta jeste, a šta „nije“ nasilje ?

OCJENJUJE KAO NASILJE

Diskriminirani oblici ponašanja

Fizički napadi: tuča, udaranje, guranje, gađanje, čupanje...

Vrijeđanje

Prijetnja

Omalovažavanje

Ismijavanje

Mene su u školi učili šta spada u nasilno ponašanje (npr. fizičko, verbalno, socijalno, seksualno, nasilje putem društvenih mreža i sl.).

- 44%

Socijalno prihvatljivi oblici ponašanja

Ogovaranje

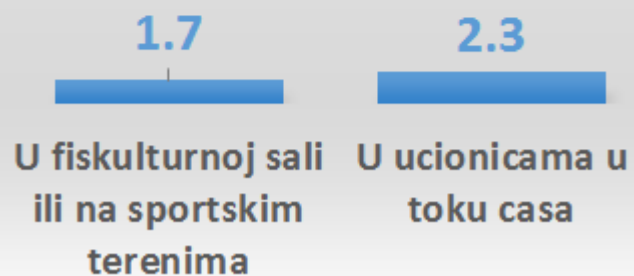
Isključivanje iz kruga svojih prijatelja

Izbjegavanje

Ignorisanje

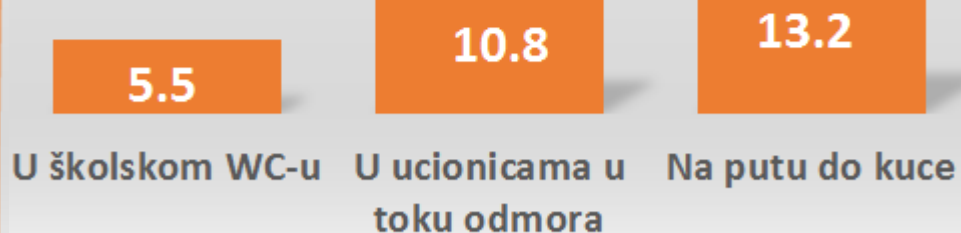
Gdje se najčešće dešava nasilje u tvojoj školi?

MJESTA MALOG RIZIKA

MJESTA UMJERENOG RIZIKA

Ja se ponašamo jednako dobro i kada je nastavnik/ca prisutan/na i kada nije tu – 30% (ne)

MJESTA VISOKOG RIZIKA

Kako učenici reaguju kada su u situaciji da posmatraju nasilje u školi?

Šta ti obično uradiš kada se desi da posmatraš nasilje nad nekim učenikom/com u školi?

 (36.1%) učenika ima pasivan odnos prema nasilju u školi (ne želi ili ne smije da se miješa, pravi se da ne vidi i sl.)

 (32.8 %) učenika adekvatno reaguje na prisutno nasilje u školi (obavještava nastavnika ili svoje roditelje)

 (29.7%) učenika neadekvatno reaguje na prisutno nasilje u školi (uključuje se da odbrani slabijeg ili traži pomoć drugova, ili stoji sa strane i navija)

- 37%

U školi su mi rekli šta treba da preduzmem kada sam izložen/na nekom obliku nasilja.

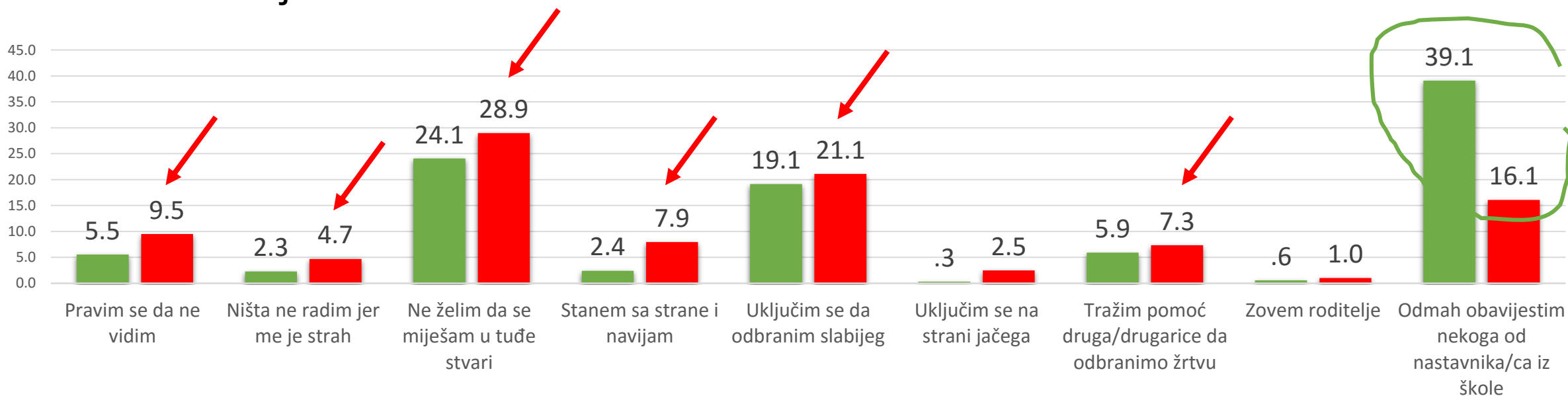

U školama gdje je učenicima rečeno kaka treba da se ponašaju u slučaju nasilja, učenici češće adekvatno reaguju na nasilje.

63% - 37%

U školi su mi rekli šta treba da preduzmem kada sam izložen/na nekom obliku nasilja.

■ nijesu mi rekli
■ rekli su mi

Kako učenici reaguju kada su izloženi nasilju u školi?

Što ti obično uradiš kada se neko prema tebi ponaša nasilno?

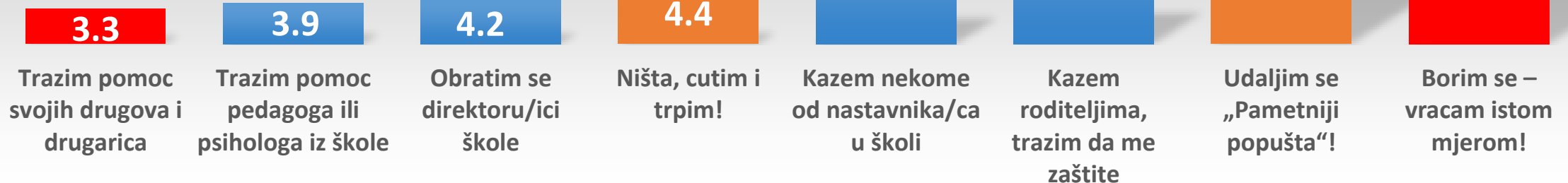
- 38.9% učenika neadekvatno reaguje kada je izloženo nasilju (vraća istom mjerom, bori se ili traži pomoć drugova)
- 30.9% učenika adekvatno reaguje kada je izloženo nasilju (obraća se nekom ko je dužan da ga/je zaštiti – **prvo roditelju**, zatim nastavniku, pa direktoru i pedagogu)
- 29.2% učenika povlači se pred nasilnicima (racionalizuje „pametniji popušta“ ili „trpi i ćuti“)

- ZA ŠKOLU NASILJE JE NEVIDLJIVO!

Učenik, u poziciji žrtve rijetko se obraća odraslima, a kada odluči da se obrati, obraća se prije roditelju nego nekome od zaposlenih u školi.

Po mom mišljenju, prijava nasilja nije tužakanje.

- 30%

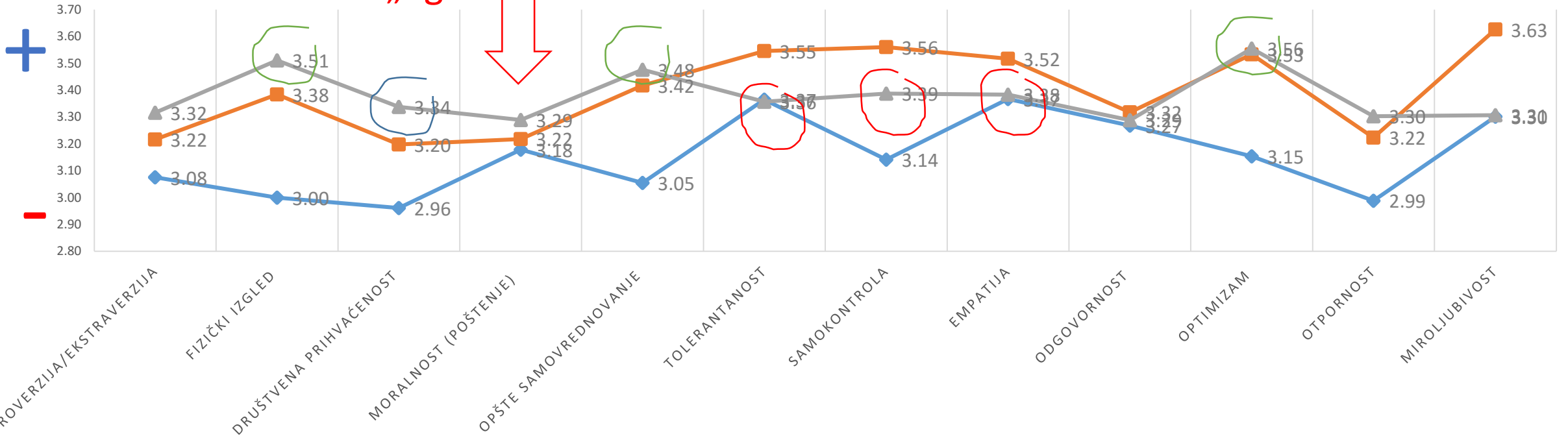
BORIM SE
„Vraćam istom mjerom“!

UDALJIM SE
„Pametniji popušta“!

NIŠTA
„Trpim i ćutim“!

- Zadovoljstvo fizičkim izgledom
- Visoko samovrednovanje i samopouzdanje
- Osjećaj društvene prihvaćenosti (?)
- Nedostatak socijalnih kompetencija
- Osjećaj moralne obaveze (...)

Zaštita „Ega“

BORIM SE

„Vraćam istom mjerom“!

- Zadovoljstvo fizičkim izgledom
- Osjećaj društvene prihvaćenosti (?)
- Visoko samovrednovanje i samopouzdanje
- **Nedostatak socijalnih kompetencija**
- **Osjećaj moralne obaveze (...)**

UDALJIM SE

„Pametniji popušta“!

NIŠTA

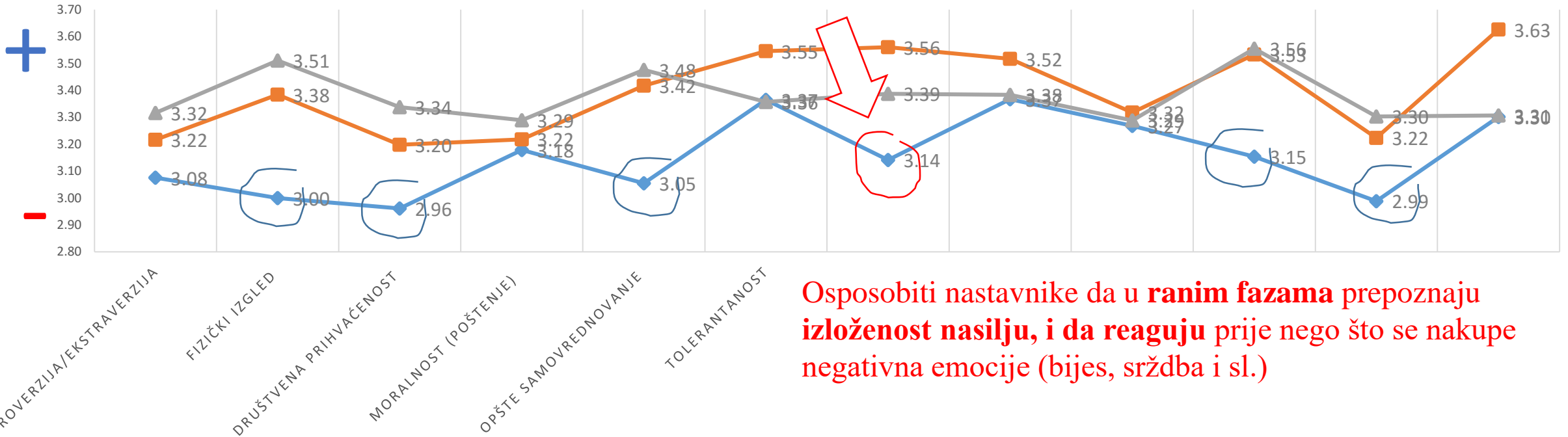
„Trpim i ćutim“!

- Nezadovoljan fizičkim izgledom
- Osjećaj društvene izolovanosti
- Nisko samovrednovanje i samopuzdanje
- Niska otpornost (samooptuživanje)

Izražen „Ego“

Socijalna izolovanost, i nisko samopoštovanje

- Niska samokontrola

Osposobiti nastavnike da u **ranim fazama** prepoznaju **izloženost nasilju**, i da **reaguju** prije nego što se nakupe negativna emocije (bijes, srždba i sl.)

BORIM SE

„Vraćam istom mjerom“!

- Zadovoljstvo fizičkim izgledom
- Osjećaj društvene prihvaćenosti (?)
- Visoko samovrednovanje i samopouzdanje
- **Nedostatak socijalnih kompetencija**
- **Osjećaj moralne obaveze (...)**

UDALJIM SE

„Pametniji popušta“!

Visoki:

- tolerantnost,
- samokontrola,
- empatija,
- optimizam
- miroljubivost

NIŠTA

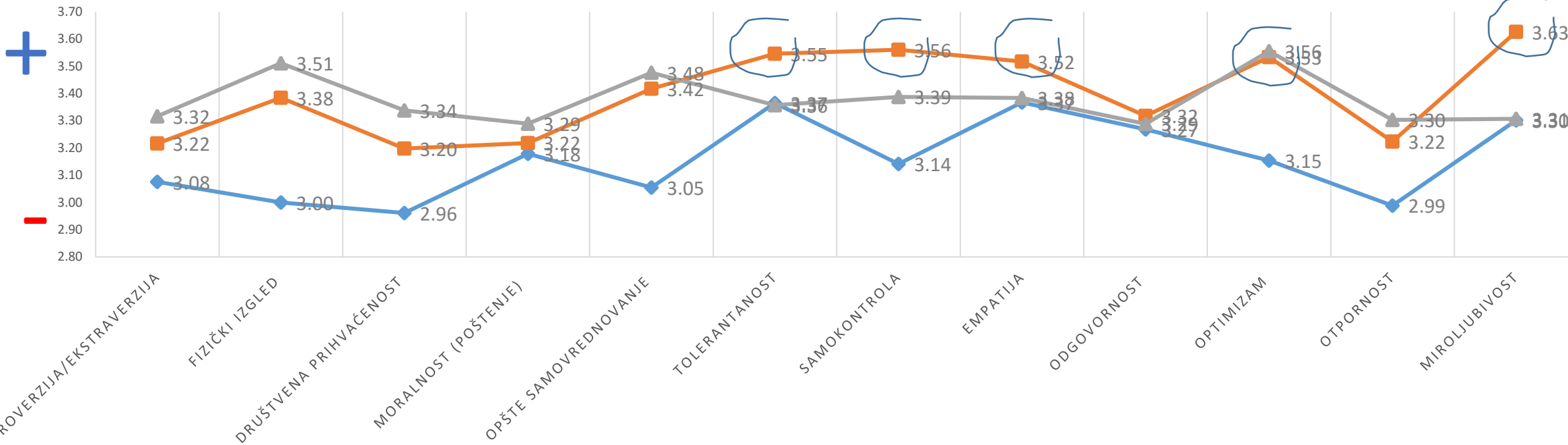
„Trpim i ćutim“!

- Nezadovoljan fizičkim izgledom
- Osjećaj društvene izolovanosti
- Nisko samovrednovanje i samopuzdanje
- Niska otpornost (samooptuživanje)
- **Niska samokontrola**

Izražen „Ego“

Razvijene socijalne kompetencije (SQ) ?

Socijalna izolovanost, i nisko samopoštovanje

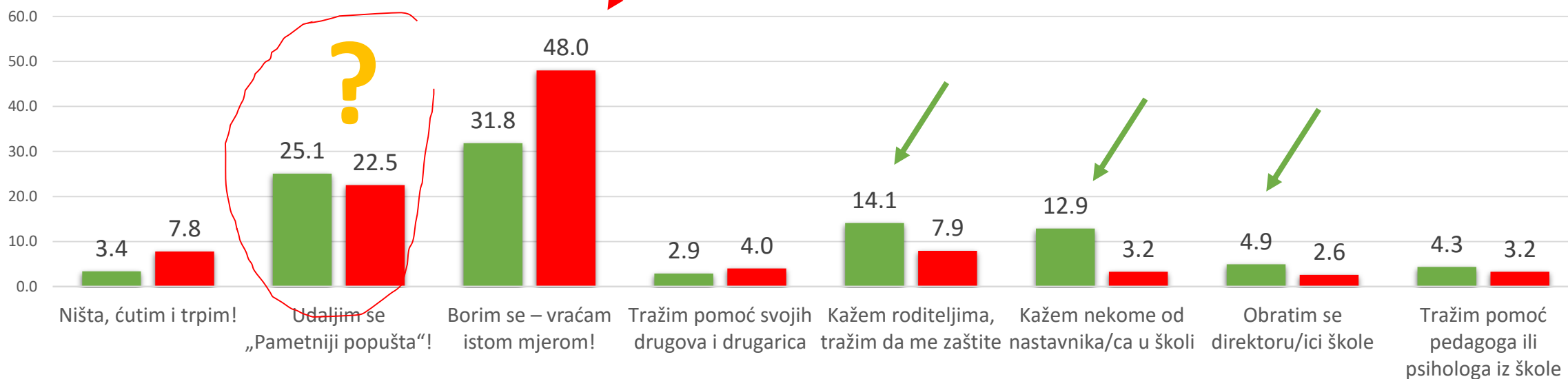

U školama gdje je učenicima rečeno kako da se ponašaju u slučaju kada su izloženi nasilju, učenici češće adekvatno reaguju.

63% - 37%

U školi su mi rekli šta treba da preuzmem kada sam izložen/na nekom obliku nasilja.

■ nijesu mi rekli
■ rekli su mi

Kako nastavnici/ce reaguju kada se desi nasilje u školi?

Kako nastavnici/ce tvoje škole reaguju kada vide da se dešava nasilje u školi – percepcija učenika?

- 43.7% nastavnika/ca odmah reaguje da spriječi takvo ponašanje i zaštiti žrtvu
- 34.9% nastavnika/ca ima **odloženu reakciju**: poziva roditelje, uključuje pedagoga ili direktora
- 20.7% nastavnika/ca (po mišljenju učenika/ca) ignorišu situaciju (prave se da ne vide) ili učenik/ca nema predstavu o tome šta bi nastavnik/ca uradio/la

24%

učenika sa visokim SQ ne prijavljuju nasilje već se opredjeljuju da ćute - „Pametniji popušta!“

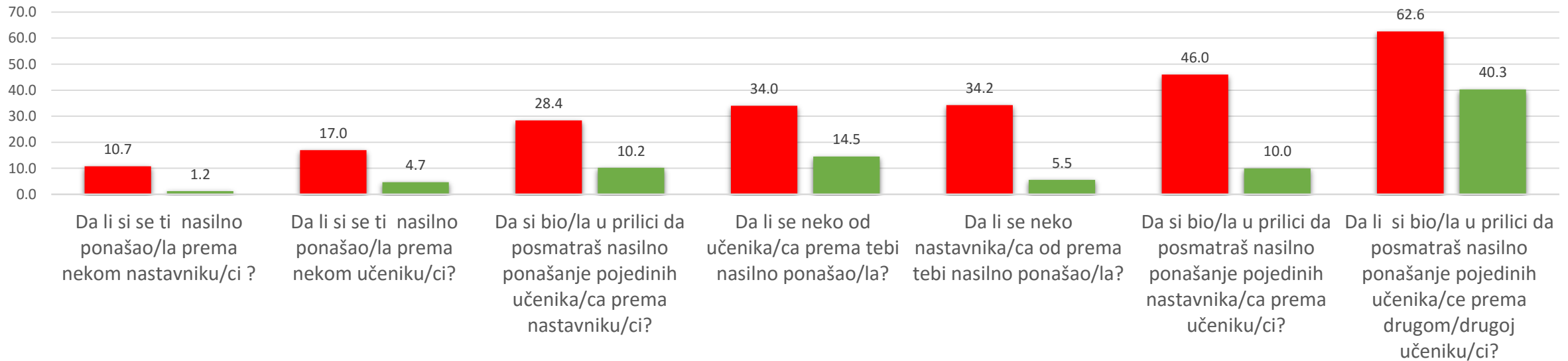
Ovim učenicima nije dovoljno samo reći da će ih škola zaštititi, oni žele da se uvjere da je to zaista tako!

Nasilje je manje prisutno u školama gdje su učenici/ce uvjereni/e da će nastavnici/e odmah reagovati na nasilje !

- Odmah reaguju i nastoje da me zaštite
- Ignorišu situaciju – izgleda kao da ne primjećuju što se desilo

Ključno za sprečavanje nasilja u školi je **uvjerenost** učenika/ca u reakciju nastavnika/ca (a ta uvjerenost se stiče iskustvom ...).

ZASTUPLJENOST NASILJA U ŠKOLI

KAKAKTERISTIKE ŠKOLA I DJECE KOJA SU UKLJUČENA U NASILJE

Škola kao mjesto gdje se dešava nasilje

– koliko škola utiče na nasilje ?

Učenik/ca žrtva nasilja u školi

– kakav je učenik/ca žrtva nasilja u školi ?

Učenik/ca nasilnik/ca

– kakav je učenik/ca koji se nasilno ponaša prema drugom učeniku/ci ?

Škola kao mjesto gdje se nasilje dešava

17%

Učenika/ca bili su žrtve nasilja u školi?

Učestalost nasilja u školi povezana je sa nekim objektivnim karakteristikama škole i školskog okruženja.

Nasilje je manje prisutno:

- u seoskim u odnosu na gradske i prigradske škole
- u školama koje rade u jednoj smjeni (samo prije podne) u odnosu na škole koje rade u dvije ili više smjena
- u manjim školama do 500 učenika/ca u odnosu na škole sa većim brojem učenika/ca (posebno škole sa brojnim odjeljenjima)
- u školama sa boljim uslovima u odnosu na škole sa lošijim uslovima

Nasilje je manje prisutno:

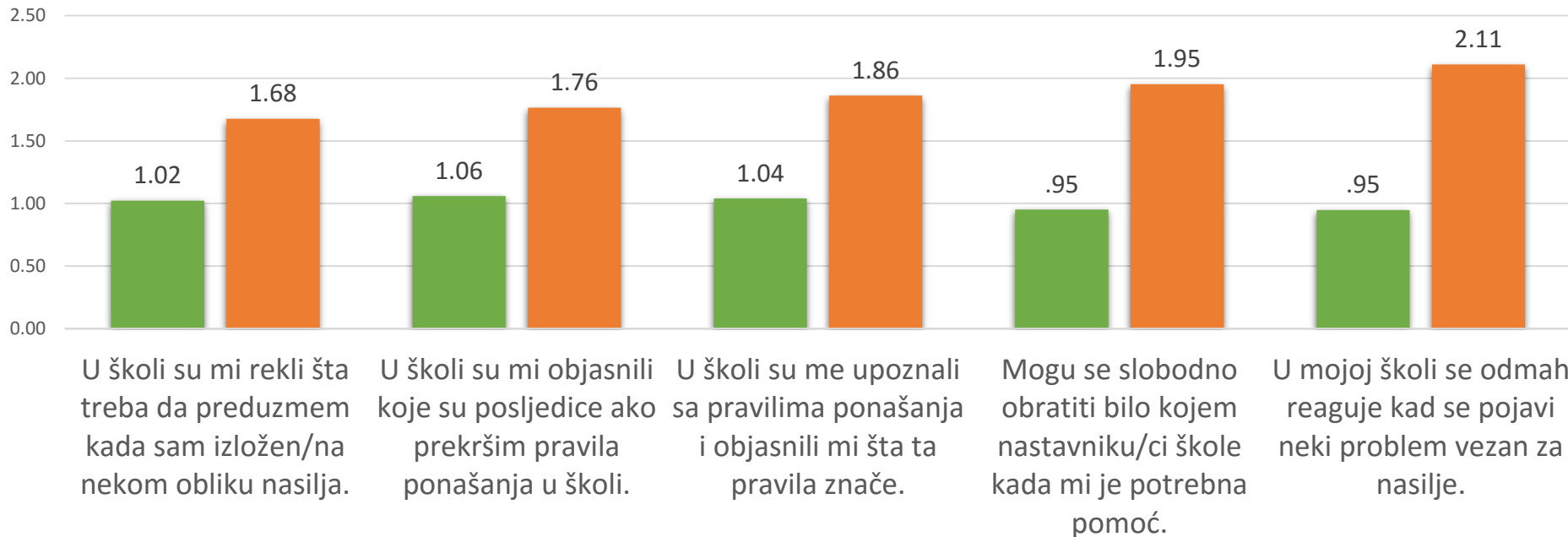
- u školama koje su razvile školsku klimu usmjerenu protiv nasilja
- u školama u kojima se vaspitno djeluje protiv nasilja

Nasilje je manje prisutno u školama koje su razvile klimu usmjerenu protiv nasilja !

Naviše prostora za unapređenje školske klime protiv nasilja ima u izgrađivanju povjerenja učenika/ca da će ih škola zaštititi u slučaju ugroženosti, a to znači

- da učenici/e znaju šta treba da preduzmu kada su izloženi nasilju (- 37%);
- da imaju slobodu da se obrate bilo kojem nastavniku/ci za pomoć (-32%);
- da su uvjereni da će nastavnici/e zaista reagovati na nasilje (-35%)

ZASTUPLJENOST NASILJA U ŠKOLI

Šta je od navedenog tačno kada je u pitanju tvoja škola?

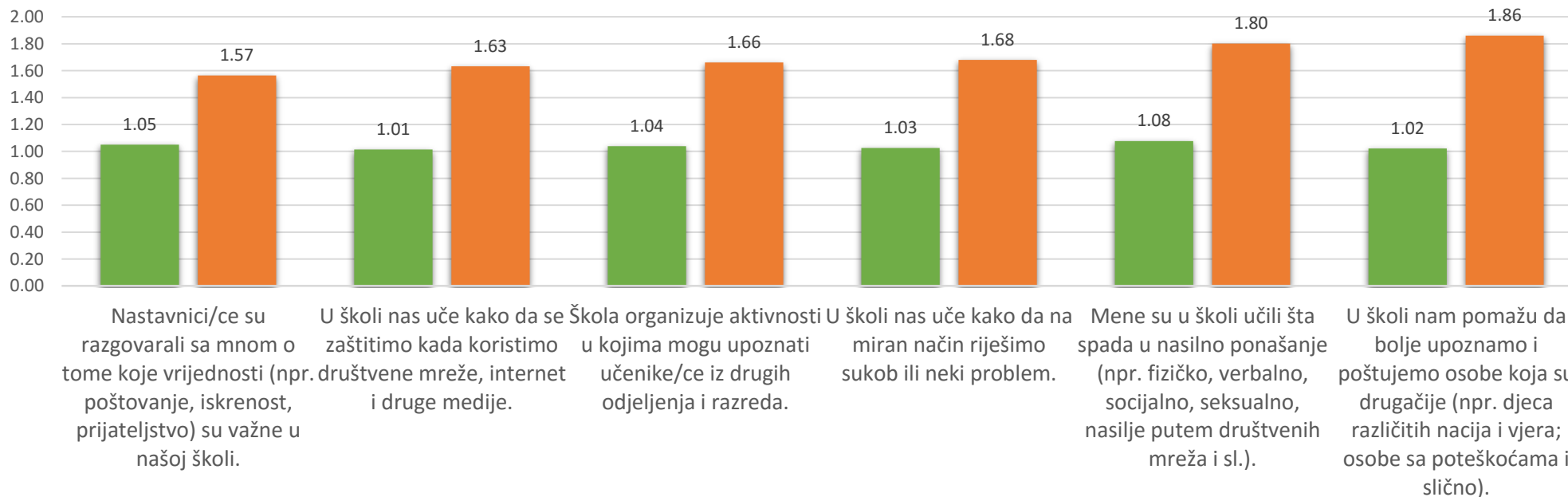
orange netačno
green tačno

Nasilje je manje prisutno u školama gdje se vaspitno djeluje protiv nasilja!

Najviše prostora za unapređivanje obrazovne uloge škole ima u osposobljavanju učenika/ca

- da prepoznaju šta spada u nasilno ponašanje npr. fizičko, verbalno, socijalno (- 44%);
- u osposobljavanju učenika/ca da se zaštite kada su izloženi nekom obliku nasilja (- 41%);
- u osposobljavanju učenika/ca da na miran način rješavaju sukobe (- 31%).

ZASTUPLJENOST NASILJA U ŠKOLI

Šta je od navedenog tačno kada je u pitanju tvoja škola?

orange netačno
green tačno

Učenik/ca žrtva – karakteristike

17.1% bili žrtve

5 učenika/ca

Uloga žrtve je prilično stabilna

65% učenika/ca koji su bili žrtva nasilja u ovoj godini, bili su žrtva nasilja i u ranijim godinama

slučajne žrtve

prave žrtve

To su učenici/e koji su stalno (iz godine u godinu) mete napada druge djece, ali koji sami ne uzvraćaju.

žrtve/nasilnici

Oni su po svim karakteristikama sličniji nasilnicima nego žrtvama

Koje oblike nasilja trpe učenici/e žrtve nasilja?

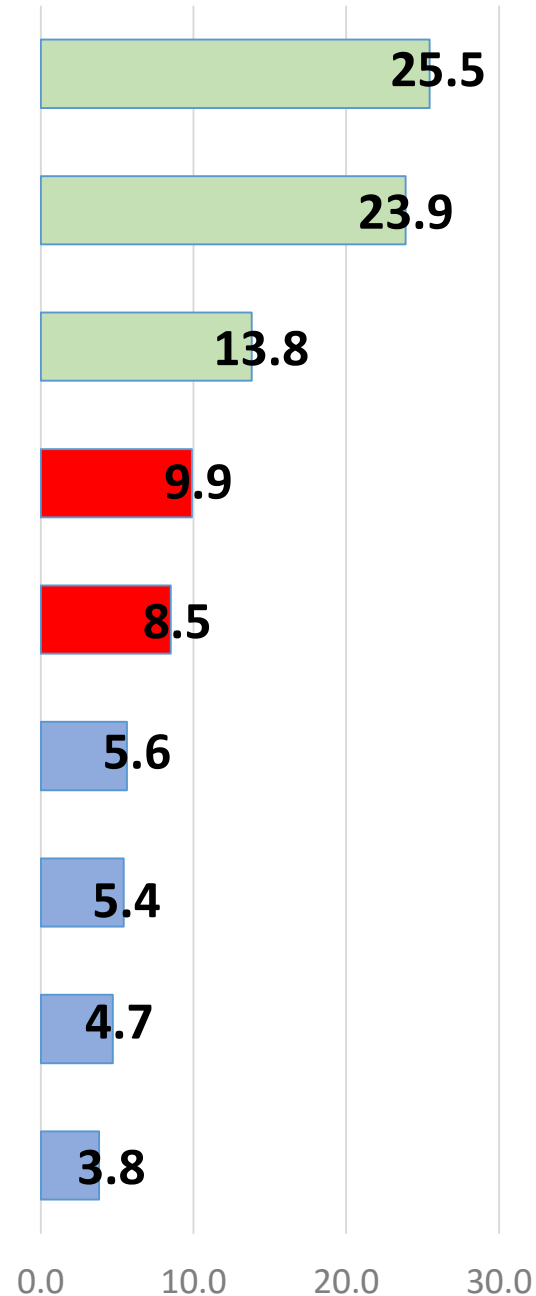
FIZIKO NASILJE:

10%

VERBALNO NASILJE:

SOCIJALNO NASILJE:

- vrijeđanje po osnovu porijekla
- ucjenjivanje, prijetnje, zastrašivanje
- otimanje, uzimanje novca ili uništavanje stvari
- seksualno uznemiravanje

VERBALNO NASILJE:

- ogovaranje, laži, predstavljanje u negativnom svjetlu
- ismijavanje, zadirkivanje, nazivanje pogrdnim imenom

SOCIJALNO NASILJE:

- izbjegavanje, ignorisanje, isključivanje

FIZIČKO NASILJE:

- udaranje, guranje, čupanje i sl.
- vrijeđanje po osnovu porijekla
- ucjenjivanje, prijetnje, zastrašivanje
- otimanje, uzimanje novca ili uništavanje stvari
- seksualno uznemiravanje

Učenci žrtve razlikuju se, u odnosu na druge učenike/ce, po socijalno-ekonomskim karakteristikama!

	SAMO ŽRTVE	ŽRTVE / NASILNICI	UČENIK/CA NASILNIK
EKONOMSKI USLOVI	Na nivou prosjeka grupe	Na nivou prosjeka grupe	Iznad prosjeka grupe*
OBRAZOVANJE RODITELJA	Iznad prosjeka grupe	Na nivou prosjeka grupe	Na nivou prosjeka grupe
ODNOS PREMA ŠKOLI (zainteresovanost za školu)	Iznad prosjeka grupe	Ispod prosjeka grupe	Ispod prosjeka grupe
ŠKOLSKI USPJEH	Ispod prosjeka grupe	Ispod prosjeka grupe	Ispod prosjeka grupe

* Imamo više nego što nam treba!

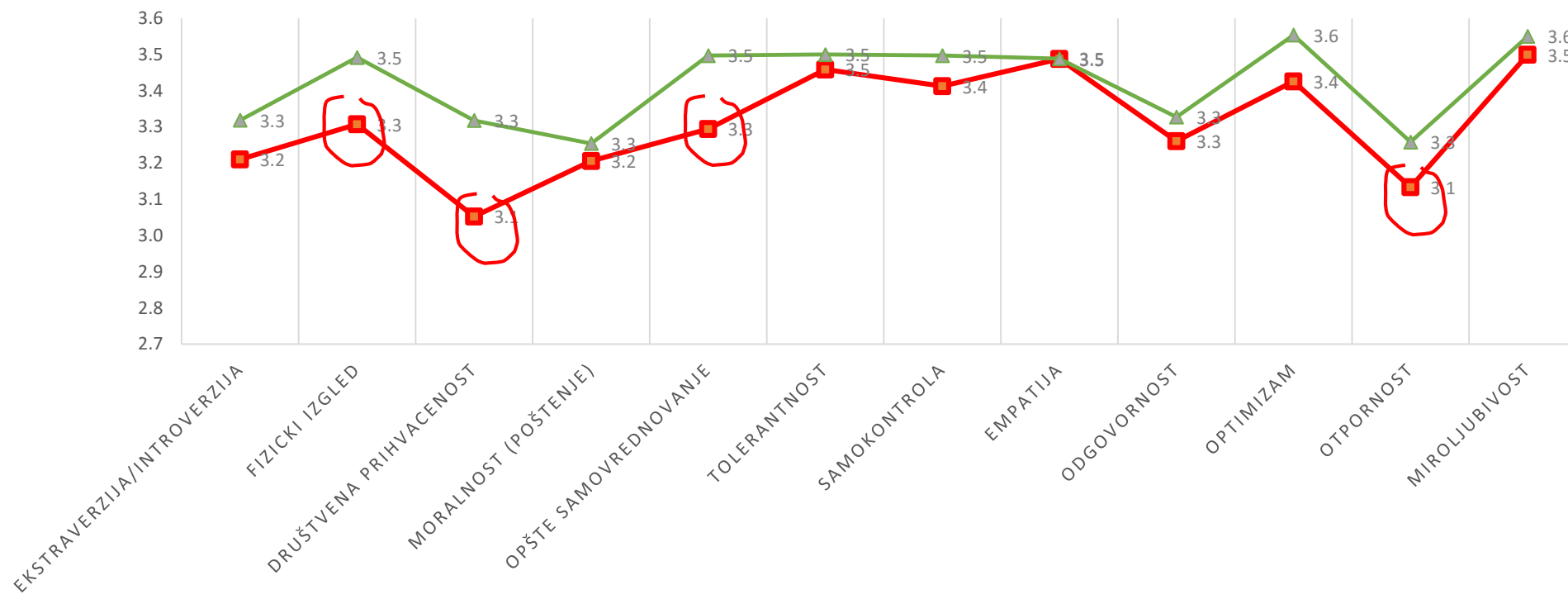
Slika koju ima o sebi učenik/ca žrtva nasilja

13.6%

- Nezadovoljstvo fizičkim izgledom.
- Osjećaj društvena izolovanosti
- Opšte nezadovoljstvo sobom i nedostatak samopouzdanja
- Neotpornost (okrivljuje sebe za neuspjeh).

Izolacija nasilnika
Integracija u grupu
Jačanje samopouzdanja

- U odnosu na ostale karakteristike (moralnost, tolerantnost, samokontrola, empatija, miroljubivost) ne razlikuje se od učenika/ca koji nijesu žrtve

Učenik nasilnik/ca – karakteristike

6.7%

Uloga nasilnika (kao i uloga žrtve) prilično je stabilna -

72% učenika/ca koji su bili nasilni u ovoj godini, bili su akteri vršnjačkog nasilja i u ranijim godinama

žrtve/nasilnici

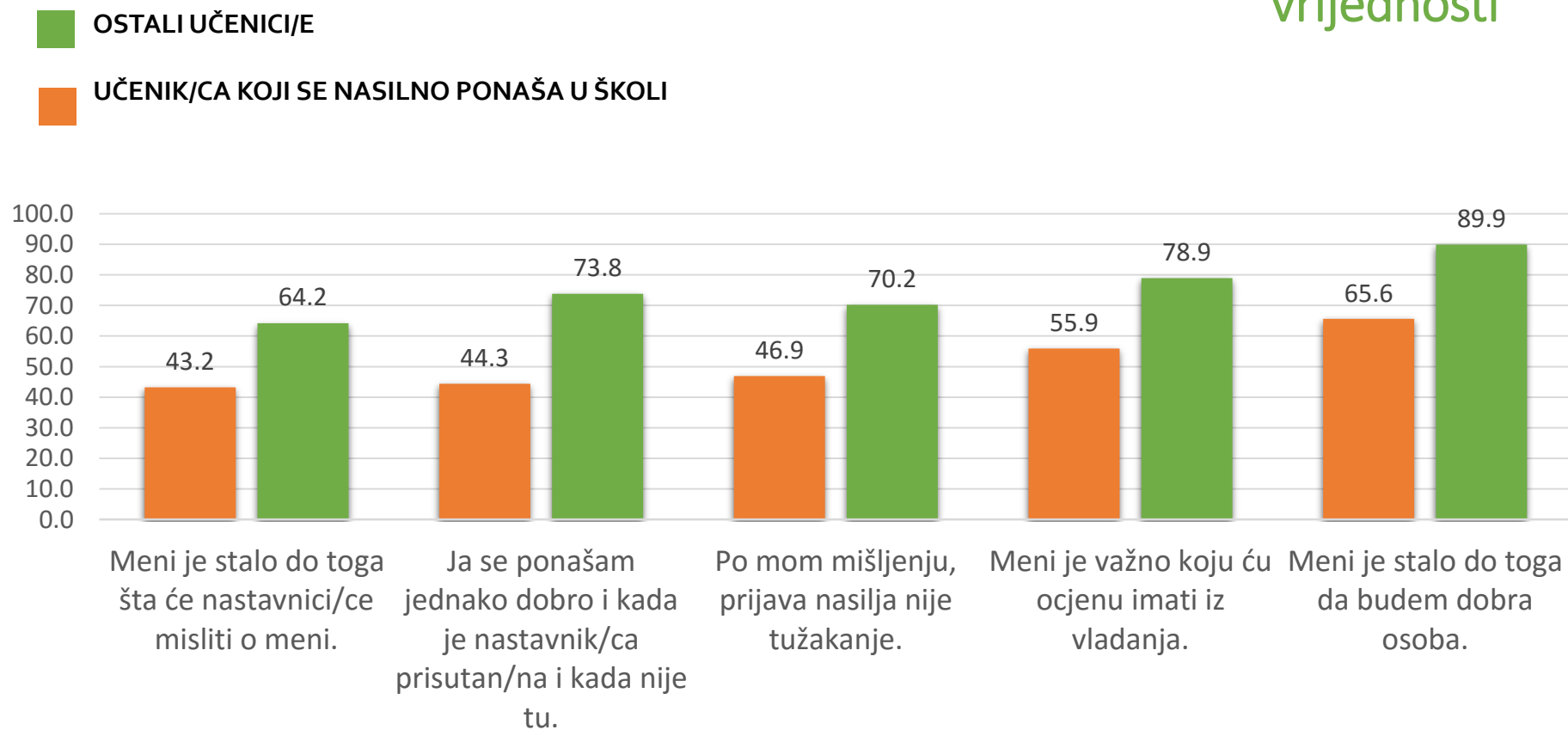
Postoje reaktivni i proaktivni žrtva/nasilnik

nasilnik

Učenik/ca koji maltretira druge učenike/ce, a sam/a je rijetko žrtva nasilja (ili to ne želi da prizna)

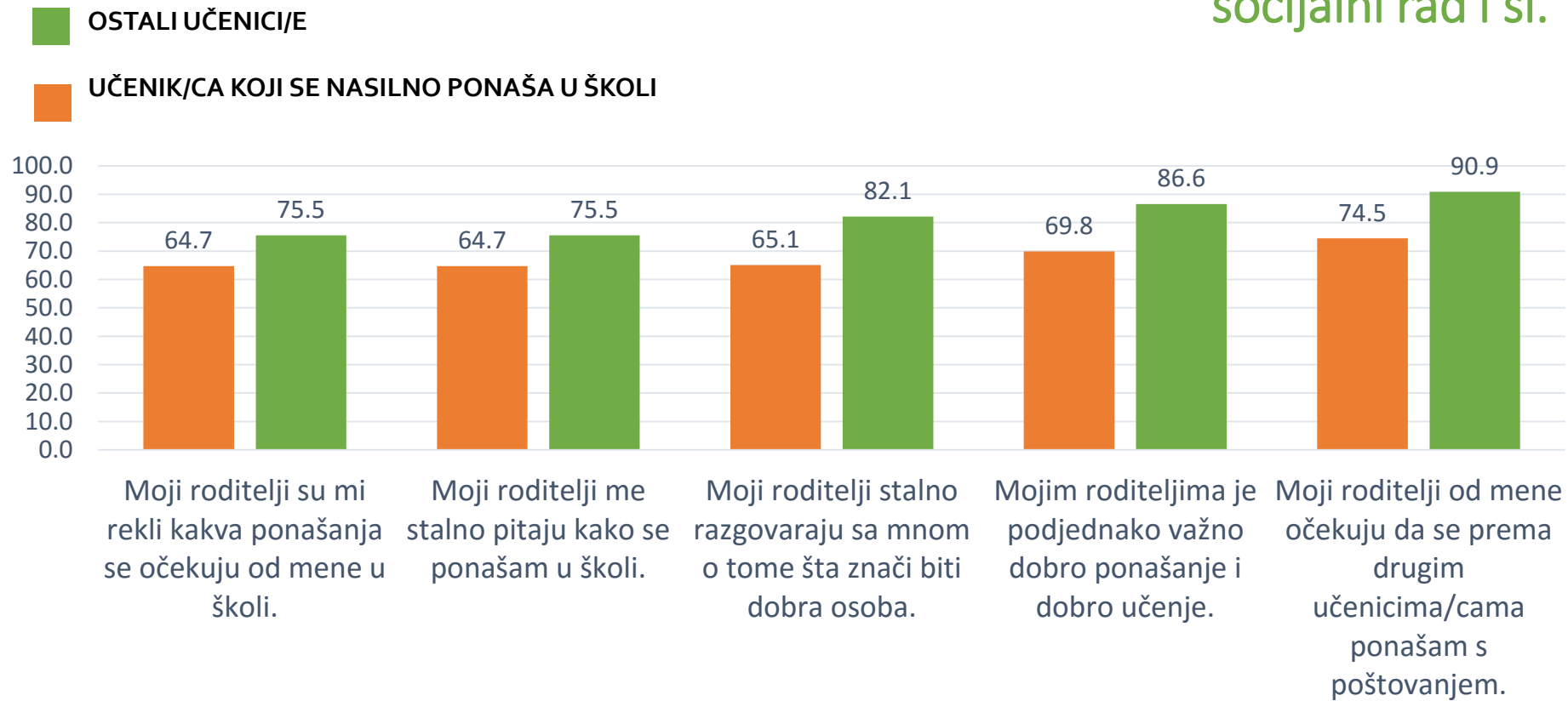
Učenik/ca koji se nasilno ponaša u školi zastupa drugačije stavove i društvene vrijednosti u odnosu na većinu učenika/ca.

Resocijalizacija, izgradnja pozitivnih stavova i društvenih vrijednosti

Roditelji učenika/ca koji se nasilno ponašaju u školi imaju drugačija očekivanja od svoje djece u odnosu na roditelje ostalih učenika/ca

Mjere pojačanog nadzora od strane, škole, Centra za socijalni rad i sl.

Slika koju ima o sebi učenik/ca koji je istovremeno i žrtva i nasilnik/ca

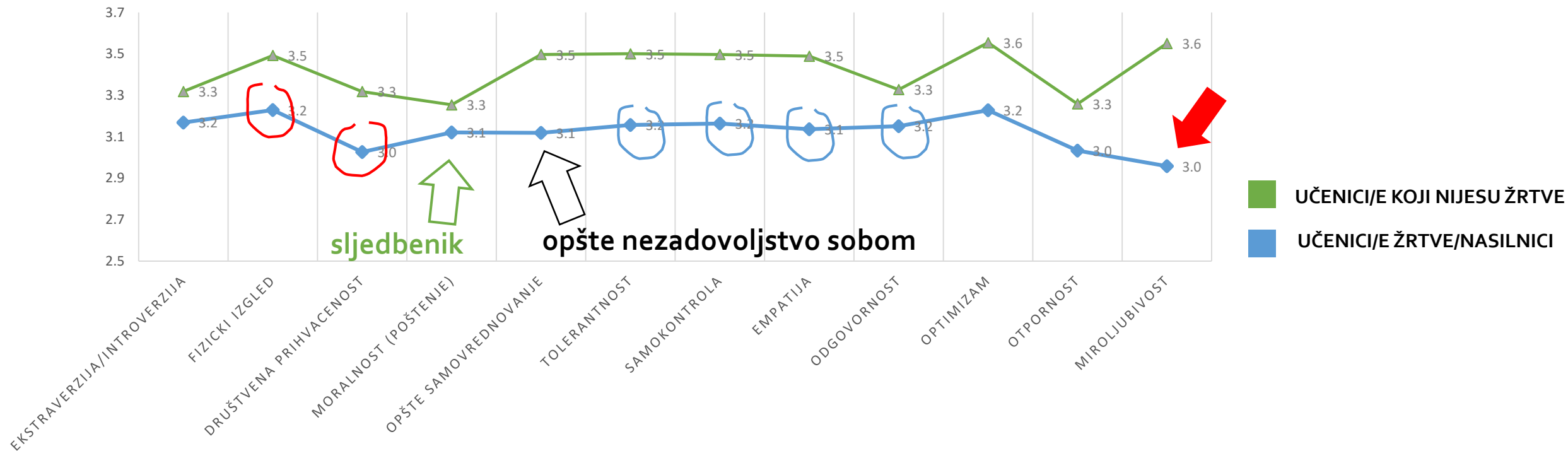
4.0 %

- Nezadovoljstvo fizičkim izgledom.
 - Osjećaj društvene neprihvaćenosti (izolovanosti)
- } sličnost sa učenicima/ama „prvim žrtvama“

- Nedostak socijalnih vještina (tolerancije, samokontrole, empatije, odgovornosti)
 - Sklonost da se nesporazumi rješavaju fizičkim sredstvima (nedostatak miroljubivosti)
- } sličnost sa učenicima „prvim nasilnicima“

Neuspješni agresor

Izdvajanje iz grupe „ganga“
Jačanje socijalnih kompetencija
Integracija u širu grupu

Slika koju o sebi ima učenik/ca koji je samo nasilnik

2.7%

Zadovoljstvo vlastitim izgledom
Osjećaj društvene prihvaćenosti
Visoko samovrednovanje
Osjećaj moralne obaveze (...)

- Nizak nivo tolerancije
- Nizak nivo samokontrole
- Nedostatak empatije
- **Sklonost da se nenasilno rješavaju sukobi**

Represivne mjere
(poruka društva da
neće tolerisati takvo
ponašanje)

Počiva na „ugledu“ u užoj
grupi, čiji je on/a vođa

